

Αριθ. Εβ. 584

PT 2000 - 0432

ΤΕΙ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΠΡΙΝ ΤΟ 2000
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ - ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ - ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ: ΤΣΟΠΑΝΑΚΗΣ ΧΑΡΗΣ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΔΗΜΗΤΡΟΥΚΑΣ ΓΙΩΡΓΟΣ

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 1997

ΠΙΝΑΚΕΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ

1. Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) κατά τομείς οικονομικής δραστηριότητας (σε τρέχουσες τιμές): 1951-1986 33
2. Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν κατά τομείς οικονομικής δραστηριότητας (σε σταθερές τιμές 1970): 1951-1986 35

ρά και οι πολιτικές αναταραχές που είχαν τρομάκτικές επιπτώσεις στην κάθε προσπάθεια ανάπτυξης. Έτσι, η δεκαετία του 1950 ήταν ουσιαστικά μια περίοδος ανασυγκρότησης της χώρας που είχε υποστεί δραματικές οικονομικές ζημιές και είχε δημιουργηθεί πολιτικός φανατισμός.

Θα πρέπει δε να σημειώσουμε ότι κατά τα μέσα της δεκαετίας του 1950 άρχισε το Κυπριακό πρόβλημα το οποίο αφού πέρασε από δραματικές φάσεις κατά την δεκαετία του 1960, είχε τη γνωστή κατάληξη του 1974. Εξάλλου, στα συνεχιζόμενα προβλήματα μέχρι σήμερα σχετικά με το Κυπριακό θέμα είχε προστεθεί και η επιθετικότητα της Τουρκίας με βλέψη το Αιγαίο και τα ελληνικά νησιά του ανατολικού Αιγαίου. Τα προβλήματα αυτά είχαν άμεσες επιπτώσεις στην ελληνική οικονομία, γιατί ανάγκασαν τις Ελληνικές Κυβερνήσεις να δαπανούν ένα σημαντικό τμήμα του κρατικού προϋπολογισμού για την αμυντική θωράκιση της χώρας μας.

Οι προσπάθειες που είχαν γίνει από τις ελληνικές κυβερνήσεις κατά την περίοδο 1950-1966 για την ανάπτυξη της χώρας και τη δημιουργία συμφιλιωτικού κλίματος ανεκόπησαν το 1967. Η περίοδος 1971-1981 ήταν πάλι μια περίοδος ανασυγκρότησης, εκδημοκρατισμού του δημοσίου βίου, ενίσχυσης της αμυντικής θωράκισης της χώρας, προσπάθεια επανασυνδέσεως της χώρας με τη διεθνή κοινωνία και ιδιαίτερα επαναδραστηριοποίησης των σχέσεων και συμφωνιών με τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες. Το τελευ-

ταίο είχε σαν συνέπεια την ένταξη της χώρας μας στην ΕΟΚ το Μάιο του 1979.

Η δεκαετία του 1980 για τη χώρα μας μπορεί να χαρακτηριστεί σαν η 10ετία της σοσιαλιστικής αλλαγής και του στασιμοπληθωρισμού που ενώ είναι νωρίς ακόμη για πλήρη αξιολόγηση αυτής της περιόδου, μπορούμε να πούμε ότι άλλαξε ο προσανατολισμός της οικονομικής ανάπτυξης. Όπως έχουμε επισημάνει από το 1950 όλες οι ελληνικές κυβερνήσεις έχουν καταβάλει επίπονες προσπάθειες για να ξεπεράσει η ελληνική οικονομία το στάδιο της υπανάπτυξης. Ο ρυθμός αυτός ανάπτυξης δεν ήταν ομοιόμορφος κατά την περίοδο 1950-1987 και ήταν συνάρτηση της διεθνούς συγκυρίας, της πολιτικής σταθερότητας και των αναγκών για την διατήρηση της αμυντικής ικανότητας της χώρας. Επιπλέον, αυτή καθ'εαυτή η ανάπτυξη, και ιδιαίτερα επειδή πολλές φορές δεν ήταν ισορροπη, δημιούργησε νέα προβλήματα στην ελληνική οικονομία.

Ειδικότερα οι παράγοντες που δυσχαιρένουν την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας μεταπολεμικά μπορούν να συνοψιστούν στους εξής:

1. Η ευαισθησία της ελληνικής οικονομίας στις εξελίξεις της διεθνούς συγκυρίας και η δυσμενής μεταβολή των τιμών των πρώτων υλών και της ενέργειας. Αυτό σημαίνει γιατί η οικονομία μας εξαρτάται σημαντικά από το εξωτερικό τόσο σε έτοιμα προϊόντα όσο και σε πρώτες ύλες.
2. Η χαμηλή παραγωγικότητα και ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας.

3. Η διατήρηση του πληθωρισμού σε ψηλά επίπεδα σε σχέση με τις ανταγωνίστριες χώρες του εξωτερικού.
4. Οι ψηλές αμυντικές δαπάνες και η αναγκαιότητα ανάπτυξης των παραμεθόριων περιοχών.
5. Η στροφή της καταναλωτικής δαπάνης προς διαρκή αγαθά, κυρίως εισαχόμενα, σε συνδυασμό με τη δυσκολία εξευρέσεως συναλλαγματικών πόρων για την κάλυψη των δαπανών για εισαγωγές.
6. Οι χαμηλές επενδύσεις στη βιομηχανία και η αυξανόμενη ανεργία, παράλληλα με την έλλειψη προηγμένης τεχνολογίας και σύγχρονων οργανωτικών μεθόδων στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα.
7. Τα δημιουργηθέντα περιβαλλοντικά προβλήματα απαιτούν τη διάθεση σημαντικών πόρων.
8. Η τάση μείωσης της γεννητικότητας δημιουργεί σοβαρά δημογραφικά προβλήματα και σε συνδυασμό με την αύξηση του μέσου όρου ζωής οδηγεί στην αύξηση της μέσης ηλικίας του εργατικού δυναμικού και στη δυσανάλογη αύξηση του αριθμού των συνταξιούχων.
9. Η διεύρυνση του δημοσίου τομέα, του οποίου η παρα/τα είναι σε χαμηλά επίπεδα, σε βάρος του ιδιωτικού και η αυξανόμενη κρατική παρέμβαση στην οικονομική δραστηριότητα.
10. Το αυξανόμενο δημόσιο χρέος και οι αυξανόμενες δαπάνες εξυπηρέτησής του, ιδιαίτερα σε συνάλλαγμα.
11. Η μη σύμμετρη ανάπτυξη μεταξύ κέντρου και περιφέρειας και μη ισορροπη ανάπτυξη μεταξύ διαφόρων τομέων της οικονομικής δραστηριότητας.

12. Η συχνή αλλαγή του εκπαιδευτικού συστήματος και του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης-πρόνοιας σε συνδυασμό με την έλλειψη επαρκών έργων υποδομής (π.χ. σχολεία, νοσοκομεία).

Τελειώνοντας την εισαγωγή μου θα ήθελα να αναφερθώ στην αγορά εργασίας που αποτελεί έναν σημαντικό παράγοντα στην μη ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας μεταπολεμικά.

Η αγορά εργασίας λοιπόν στην ελληνική οικονομία παρά κάποιες πρόσφατες βελτιώσεις εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από αρκετές δυσκαμψίες. Η απορρόφηση σημαντικού αριθμού αποφοίτων από τον ευρύτερο δημόσιο τομέα εξαιτίας της μονιμότητας, αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις και των σχετικά υψηλότερων απολαβών και μάλιστα σε θέσεις όπου μόνο τυπικά απαιτούνται τα παραπάνω προσόντα επηρεάζει αρνητικά τους όρους προσφοράς εργασίας στον ιδιωτικό τομέα. Αυτό δημιουργεί έντονη ζήτηση για τριτοβάθμια εκπαίδευση του είδους που απαιτείται για την εξασφάλιση θέσης στο δημόσιο, με συνέπεια σοβαρή σπατάλη ανθρώπινων πόρων, και αλλοίωση των χαρ/κών, των στόχων και της εσωτερικής ισορροπίας του εκπαιδευτικού συστήματος. Στον δημόσιο τομέα συγκριτικά με τον ιδιωτικό τομέα εμφανίζονται σχετικά υψηλοί μισθοί, σε σχέση με το παραγόμενο έργο για την πλειονότητα των εργαζομένων, και συγκριτικά χαμηλοί μισθοί για τα ανώτερα και ανώτατα στελέχη. Το επίπεδο, η κλιμάκωση και η έκταση διαφορισμού των μισθών είναι εν μέρει ανεξάρτητα από

τις δυνάμεις της αγοράς εργασίας.

Παρά τη δυσμενή διεθνή συγκυρία και τα υπάρχοντα διαρθρωτικά προβλήματα της ελληνικής οικονομίας η πολιτική που ασκήθηκε στον τομέα της απασχόλησης την τελευταία πενταετία έμεινε στα πλαίσια και στους στόχους που είχαν οριοθετηθεί στο πενταετές πρόγραμμα οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης 1983-1987. Καθιερώθηκαν θεσμοί και πάρθηκαν σημαντικά μέτρα που βελτίωσαν τις συνθήκες εργασίες των εργαζομένων.

Σημαντική επίδραση είχαν τα βραχυπρόθεσμα μέτρα για την προστασία και προώθηση της απασχόλησης και της επαγγελματικής κατάρτισης. Μέσω των προγραμμάτων του ΟΑΕΔ και μιας σειράς άλλων μέτρων, επιδοτήθηκαν περίπου 110.000 νέες θέσεις απασχόλησης από τις οποίες το 45% ήταν θέσεις για νέους ηλικίας κάτω των 25 ετών. Επίσης ένας σημαντικός αριθμός θέσεων εποχιακής απασχόλησης δημιουργήθηκε μέσα από τα προγράμματα για την καταπολέμηση της ανεργίας του Υπουργείου Εσωτερικών.

Το σύστημα ασφάλισης κατά της ανεργίας παρέμεινε από το 1954 σχεδόν αναλλοίωτο. Ο αναγκαίος εκσυγχρονισμός που απαιτείται για την υποστήριξη και εξασφάλιση των ατόμων που πλήττονται από τη δυσμενή οικονομική συγκυρία, πραγματοποιείται σε σημαντικό βαθμό με το Ν.1545/85 (Εθνικό σύστημα προστασίας από την ανεργία). Έτσι έγινε το δυνατόν να περιοριστούν σε κάποιο βαθμό οι οικονομικές ανισότητες που προκαλεί η ανεργία, η οικονομική ύφεση και η βιομηχανική αναδιάρθρωση.

Στον τομέα των συνθηκών και ορών εργασίας, με την έγκριση του θεσμικού πλαισίου (Ν.1568/85) που αφορά στην υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων, προβλέπεται η οργάνωση πρόληψης ατυχημάτων στο επίπεδο των επιχ/σεων καθώς και στο εθνικό επίπεδο η λήψη μέτρων προστασίας κατά το σχεδιασμό των εγκαταστάσεων, η θεσμοθέτηση τεχνικών ασφαλείας, γιατρών εργασίας και επιτροπών υγιεινής καθώς και η καθιέρωση τεχνικού και υγειονομικού επιθεωρητού. Επίσης βελτιώθηκαν σημαντικά και οι όροι εργασίας των εργαζομένων σε όλους τους τομείς. Μειώθηκε η διάρκεια της εβδομαδιαίας εργασίας σε 40 ώρες χωρίς μείωση αποδοχών και καθιερώθηκε ο θεσμός της εβδομάδας των πέντε εργασίμων ημερών. Θεσπίστηκε επίσης για όλους τους εργαζόμενους άδεια αναψυχής με αποδοχές ενώ καταργήθηκε η διάκριση των φύλων στην απασχόληση, την αμοιβή και την επαγγελματική εξέλιξη.

ΜΕΡΟΣ Ι

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΠΡΙΝ ΤΟ 2000
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ - ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ - ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΠΡΙΝ ΤΟ 2000

Τα κυριότερα λοιπόν διαρθρωτικά προβλήματα της ελληνικής οικονομίας είναι τα ακόλουθα:

1. Υψηλός πληθωρισμός και αυξανόμενη ανεργία

Από τις αρχές της δεκαετίας του 1970 ο υψηλός πληθωρισμός και η συστηματική υπεροχή του έναντι εκείνου των χωρών του εξωτερικού (ΕΟΚ και ΟΟΣΑ) κατέστησε τον πληθωρισμό ένα από τα κυριότερα διαρθρωτικά προβλήματα της ελληνικής οικονομίας. Η συνεχής διεύρυνση της υπεροχής του ρυθμού αύξησης του δείκτη τιμών καταναλωτή στη χώρα μας έναντι του αντίστοιχου δείκτη στις ανταγωνίστριες χώρες οδήγησε κατ'ανάγκη στην υιοθέτηση ενός ελεγχόμενου συστήματος μεταβαλλόμενων ισοτιμιών που αποβλέπει στην αντιστάθμιση του αντικτύπου αυτής της διαφοράς πάνω στις τιμές των εξαγόμενων και των υποκατάστατων εισαγόμενων αγαθών και υπηρεσιών.

Η ανεργία το 1986, σύμφωνα με τα επίσημα πάντα στοιχεία, έφθασε στο 7,4% του εργατικού δυναμικού (δηλ. 290.000 άτομα) και πλήττει περισσότερο τις γυναίκες (11,6% έναντι 5,1% των ανδρών), τους νέους και ιδιαίτερα τις απόφοιτες Λυκείου και συγκεντρώνεται κυρίως στις αστικές περιοχές. Επιπλέον, παρατηρείται αύξηση της διάρκειας της ανεργίας και συγκεκριμένα ενώ το 1981

οι παραμένοντες άνεργοι πέραν του 12μήνου ήταν το 11% των άνεργων, το ποσοστό αυτό αυξήθηκε σε 43% το 1986. Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι η προσφορά εργασίας επηρεάστηκε αυξητικά από την αυξανόμενη συμμετοχή των γυναικών στο εργατικό δυναμικό (34% το 1985 έναντι 30% το 1981). Η προσπάθεια λοιπόν εξομάλυνσης της αγοράς εργασίας προσκρούει στην ικανοποίηση αντικρουόμενων στόχων, γιατί η προστασία της απασχόλησης - αμοιβών - άνεργων δεν συμβιβάζεται με την πλήρη απελευθέρωση της αγοράς εργασίας.

2. Προβλήματα περιβάλλοντος

Η περιβατολογική υποβάθμιση των πόλεων, των ακτών και της θάλασσας έχει δημιουργήσει σημαντικά προβλήματα στη διαβίωση των κατοίκων και στη λειτουργία των οικονομικών δραστηριοτήτων. Η υποβάθμιση αυτή οφείλεται στη συκέντρωση του πληθυσμού και των δραστηριοτήτων σε ορισμένες περιοχές, και στην κακή και αυθαίρετη οικιστική ανάπτυξη, ιδιαίτερα των παράκτιων περιοχών, σε συνδυασμό με την καταπάτηση των δημοσίων εκτάσεων και τη μη ορθολογική χρήση της γης. Ιδιαίτερο περιβατολογικό πρόβλημα έχει δημιουργηθεί στους κλειστούς κόλπους και λίμνες εξαιτίας της κακής χρήσης των υδάτινων πόρων, της ανεξέλεκτης χρήσης γεωργικών φαρμάκων - λιπασμάτων και των αστικών λυμάτων.

Η περιβαλλοντική αυτή υποβάθμιση, και ειδικά

κότερα η ρύπανση, έχει επιπτώσεις σε όλες τις μορφές οικονομικής και κοινωνικής δραστηριότητας αφού επηρεάζει κυρίως την υγεία του πληθυσμού και την παραγωγικότητα της εργασίας. Πιο συγκεκριμένα, η υποβάθμιση αυτή επηρεάζει την ανάπτυξη τόσο του αγροτικού (της αλιείας, της φυτικής παραγωγής, της κτηνοτροφίας και των δασών), όσο και του αστικού τομέα της οικονομίας (νέφος, κυκλοφοριακή συμφόρηση, έλλειψη πράσινου, ηχορύπανση).

3. Μη ικανοποιητική σύνθεση των επενδύσεων

Η χαμηλή συμμετοχή των επενδύσεων του μεταποιητικού τομέα στο σύνολο των επενδύσεων παχίου κεφαλαίου (1950: 15,1%, 1960: 10,2%, 1970: 14,2% 1980: 15,9%, 1986: 14,6%) οδήγησαν στην καθυστέρηση ανάπτυξης και οργάνωσης του τομέα αυτού. Παράλληλα, παρατηρούμε αυξανόμενο ποσοστό συμμετοχής των επενδύσεων για κατοικίες (1950: 31,9%, 1960: 28,9%, 1970: 27,9%, 1980: 33,2%, 1987: 26,1%) εξέλιξη που είναι δικαιολογημένη και μέχρι ένα βαθμό εξηγείται από την κατάσταση που βρέθηκε η χώρα το 1950 και τη συγκέντρωση του πληθυσμού κυρίως στην περιοχή του λεκανοπεδίου της Αττικής. Δυστυχώς πολλές φορές η διατήρηση της απασχόλησης και της οικονομικής δραστηριότητας στηρίχτηκε στην οικοδομική δραστηριότητα επειδή ο τομέας αυτός ενεργοποιεί πάρα πολλούς άλλους κλάδους, αλλά αυτό έγινε σε βάρος της βιο-

μηχανικής ανάπτυξης και των παραγωγικών επενδύσεων, γενικότερα.

5. Διαρθρωτικά προβλήματα του γεωργικού τομέα

Δεν χωρεί αμφιβολία ότι οι συνθήκες διαβίωσης του γεωργικού πληθυσμού και η γεωργική παραγωγή βελτιώθηκαν σημαντικά κατά την περίοδο 1950-1987. Παρά ταύτα ο γεωργικός τομέας χαρακτηρίζεται από σοβαρές διαρθρωτικές αδυναμίες οι κυριότερες των οποίων αναφέρονται:

- i) Στο μικρό μέγεθος των εκμεταλλεύσεων, στον πολυτεμαχισμό και στη διασπορά των αγροτεμαχίων.
- ii) Στα φτωχά και υποβαθμισμένα εδάφη στις ορεινές και ημιορεινές περιοχές.
- iii) Στην έλλειψη νέων ανθρώπων και στο χαμηλό αριθμό ατόμων ικανών για εργασία ανά εκμετάλλευση.
- iv) Στη χαμηλή οργάνωση της παραγωγής - εμπορίας - μεταποίησης.
- v) Στην περιορισμένη τεχνικοοικονομική και κοινωνικο-οικονομική έρευνα.

Οι παραπάνω αδυναμίες έχουν αρνητικές επιπτώσεις στην αποδοτικότητα του γεωργικού τομέα. Συγκεκριμένα: δυσκολεύουν την κάλυψη εποχικών αναγκών σε εργασία, και διατηρούν σε χαμηλά επίπεδα την παραγωγικότητα του τομέα. Οι αδυναμίες αυτές απέκτησαν ιδιαίτερη σημασία από το 1979 που η χώρα μας έγινε το δέκατο μέλος της ΕΟΚ. Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι η συνεταιριστική δρα-

στηριότητα που αναπτύσσεται τα τελευταία χρόνια μειώνει ορισμένες από τις παραπάνω αδυναμίες, αρκεί να βελτιωθεί και να τεθεί σε σωστή και πιο αποδοτική βάση.

6. Διαρθρωτικά προβλήματα και ελλειμματικότητα του ισοζυγίου πληρωμών

Πολλές από τις προηγούμενες αδυναμίες της ελληνικής οικονομίας έχουν αρνητικές επιπτώσεις στο ισοζύγιο πληρωμών, και κυρίως στο εμπορικό ισοζύγιο, αφού περιορίζουν τη δυνατότητα αύξησης των εξαγωγών. Αυτό εκδηλώνεται με την ελλειμματικότητα του εμπορικού ισοζυγίου και οφείλεται στην αδυναμία αύξησης των εξαγωγών και υποκατάστασης των εισαγόμενων με εγχώρια προϊόντα, και δυστυχώς διαχρονικά δεν υπάρχει βελτίωση. Ανακύπτει συνεπώς η ανάγκη κάλυψης του ελλείματος του εμπορικού ισοζυγίου που για μια περίοδο το κάλυπτε το πλεόνασμα των άδηλων συναλλαγών, αλλά κατόπιν παρουσιάστηκε μείωση αυτού του πλεονάσματος με αποτέλεσμα να απαιτείται εισροή κεφαλαίων, η οποία όμως τα τελευταία χρόνια έχει περιοριστεί στο δημόσιο δανεισμό αντί στην εισροή ιδιωτικών κεφαλαίων.

7. Χαμηλή αποδοτικότητα του δημοσίου τομέα

Ο δημόσιος τομέας στη χώρα μας χαρακτηρίζεται ανέκαθεν από χαμηλή παραγωγικότητα. Αυτό οδήγησε στην κακή κατανομή των περιορισμένων διαθέσιμων

πόρων της οικονομίας μεταξύ δημοσίου και ιδιωτικού τομέα. Από τις αρχές της 10ετίας του 1980 η κατάσταση αυτή επιδεινώθηκε γιατί ο δημόσιος τομέας άρχισε να διευρύνεται δραματικά σε βάρος του ιδιωτικού τομέα. Η διεύρυνση του δημοσίου τομέα αναπόφευκτα οδήγησε στην ελλειμματικότητα του προϋπολογισμού και στην αύξηση του δημοσίου χρέους. Η αύξηση του δημοσίου χρέους, εκτός των πληθωριστικών του επιπτώσεων στην ελληνική οικονομία, είχε σαν συνέπεια τη διόγκωση των δαπανών εξυπηρέτησής του οι οποίες για να καλυφθούν οδηγούν τόσο στην αύξηση των φόρων όσο και στην αύξηση του δανεισμού. Θα πρέπει δε να σημειωθεί ότι η ελλειμματικότητα του δημοσίου τομέα δημιουργείται κυρίως από τη διόγκωση των καταναλωτικών δημοσίων δαπανών κι έτσι οι επόμενες γενεές δεσμεύονται να εξοφλήσουν είναι χρέος που δεν χρηματοδότησε έργα υποδομής, αλλά τη κατανάλωση παρελθουσών γενεών. Αξιοσημείωτο είναι ότι το φορολογικό σύστημα της χώρας έχει μπει στη σωστή κατεύθυνση εκσυγχρονισμού (εισαγωγή ΦΠΑ, μείωση φοροδιαφυγής, μείωση των φόρων εισοδήματος), αλλά εκεί που είναι αναγκαία η εξυγίανση και η δραστική μείωση είναι οι δαπάνες του ευρύτερου δημοσίου τομέα (Κεντρική Διοίκηση και Δημόσιοι Οργανισμοί - Επιχειρήσεις).

8. Αδυναμίες στο χρηματοδοτικό και πιστωτικό σύστημα

Οι κυριότερες αδυναμίες του χρηματο-πιστωτικού συστήματος είναι:

- i) Υπέρμετρη παρέμβαση των νομισματικών αρχών
- ii) Το ψηλό κόστος λειτουργίας των τραπεζών
- iii) Η ανεπαρκής διασύνδεση του εγχωρίου με το διεθνές τραπεζικό σύστημα
- iv) Η διατήρηση μειωμένου πραγματικού επιτοκίου καταθέσεων
- v) Χαμηλή οργάνωση κεφαλαιαγοράς
- vi) Μη σύμμετρη κατανομή των πιστώσεων ιδιαίτερα προς την κατεύθυνση παραγωγικών επενδύσεων.

Οι παραπάνω αδυναμίες οδηγούν στον περιορισμό της δυνατότητας ανάπτυξης της κεφαλαιαγοράς, στη μη ενθάρρυνση των αποταμιεύσεων και στη μη ορθολογική σύνθεση των επενδύσεων.

9. Χαμηλή στάθμη των μεθόδων οργάνωσης και διοίκησης

Τόσο στον ιδιωτικό όσο και στο δημόσιο τομέα παρατηρείται απαρχαιομένη οργανωτική δομή και μέθοδοι διοικήσεως που δεν ανταποκρίνονται στις σύγχρονες μεθόδους που εφαρμόζονται από τις ευρωπαϊκές χώρες. Πρόσφατα γίνεται μια σημαντική προσπάθεια χρησιμοποίησης των ηλεκτρονικών υπολογιστών στο δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα.

10. Πώληση στη χωροταξική κατανομή του πληθυσμού και των οικονομικών δραστηριοτήτων.

Η μη ισόρροπη ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας μεταπολεμικά, που ίσως ήταν αναπόφευκτη, είχε αρνητικές επιπτώσεις στη χωροταξική κατανομή του πληθυσμού και των οικονομικών μονάδων. Συγκεκριμένα παρατηρήθηκε μεγάλη συγκέντρωση του πληθυσμού στα αστικά κέντρα, και ιδιαίτερα στην Αθήνα, με συνέπεια να δημιουργηθούν νέας μορφής προβλήματα που αποτελούν ανασχετικούς παράγοντες ανάπτυξης (μόλυνσης περιβάλλοντος, υποβάθμιση της ποιότητας ζωής, αύξηση της τιμής της γης, αδυναμία ανάπτυξης του γεωργικού τομέα κλπ.).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Πιο πάνω προσπάθεια να παρουσιάσω και να αναλύσω τα διαρθρωτικά προβλήματα της ελληνικής οικονομίας. Τώρα θα προσπαθήσω να κάνω κάποιες προβλέψεις για την επίλυση αυτών των προβλημάτων όσο παρακινδυνευμένο κι αν είναι αυτό.

Μια πρώτη πρόβλεψη που μπορούμε να κάνουμε είναι ο υψηλός πληθωρισμός και η μείωση της ανεργίας. Συνεπώς μόνον η εξασφάλιση θετικού ρυθμού ανάπτυξης θα οδηγήσει στην αύξηση της απασχόλησης με τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα. Ακόμη είναι απαραίτητη η αριστοποίηση των σχέσεων των συντελεστών εργασία - κεφάλαιο στα πλαίσια των νέων τεχνολογικών εξελίξεων και αναβάθμιση του ρόλου των εργαζομένων στην παραγωγική διαδικασία. Για να επιτευχθώ πλήρης αξιοποίηση όμως της εργασίας είναι απαραίτητο να ληφθούν συνδυασμό μέτρα πολιτικής και συγκεκριμένα: σύνδεση αμοιβής με παραγωγικότητα, εξασφάλιση καλού εργασιακού περιβάλλοντος (υγιεινή και ασφάλεια των συνθηκών εργασίας), επαγγελματικός προσανατολισμός και επαγγελματική εκπαίδευση του εργατικού δυναμικού.

Επίσης μια άλλη πρόβλεψη που μπορεί να γίνει είναι η επίλυση των προβλημάτων στο πολύ σοβαρό θέμα του περιβάλλον. Ιδιαίτερη σημασία εδώ πρέπει να δοθεί στην καταπολέμηση της ρύπανσης

των ελληνικών θαλασσών, η οποία έχει επιπτώσεις στην αλιεία, στον τουρισμό και την επιβίωση σπάνιων θαλάσσιων ζώων (χελώνες, φώκιες κ.α.) με τη λήψη προληπτικών και κατασταλτικών μέτρων, τόσο για τη ρύπανση που προέρχεται από πηγές της ξηράς όσο και για εκείνη που δημιουργείται από τα πλοία τα οποία δεν συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις των διεθνών συμβάσεων και της ελληνικής νομοθεσίας. Θα πρέπει επίσης να υπάρχει μια ικανοποιητική σύνθεση των επενδύσεων, και να μην έχουμε αδυναμίες τόσο οργανωτικές όσο και διαρθρωτικές στο μεταποιητικό τομέα. Ακόμα θα πρέπει ο γεωργικός τομέας καθώς και το ισοζύγιο πληρωμών να μην αντιμετωπίζουν κανένα πρόβλημα και σαφώς η αποδοτικότητα του δημοσίου τομέα να είναι αρκετά υψηλή. Τέλος για το καλό της χώρας προβλέπεται υψηλή στάθμη των μεθόδων οργάνωσης και διοίκησης και επίλυση των προβλημάτων στο χρηματοδοτικό και πιστωτικό σύστημα.

Οι πιο πάνω προβλέψεις εύχομαι αρχά ή γρήγορα να γίνουν πραγματικότητα για το καλό και μόνο της ελληνικής οικονομίας που τόσο τις έχει ανάγκη, για να βγει τελικά από αυτή τη κρίση που ήδη βρίσκεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

3.1 ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Όπως φαίνεται από την παραπάνω ανάλυση η ελληνική οικονομία αντιμετωπίζει σοβαρά διαρθρωτικά προβλήματα και μακροοικονομικές ανισορροπίες που εμποδίζουν την ανάπτυξή της. Το βασικότερο διαρθρωτικό χαρακτηριστικό της ελληνικής οικονομίας είναι ότι η εθνική δαπάνη υπερβαίνει συστηματικά την εγχώρια παραγωγή με συνέπεια να δημιουργείται οξύ πρόβλημα στο ισοζύγιο πληρωμών, ιδιαίτερα όταν εμφανιστούν μειωμένοι οι άδηλοι πόροι από το εξωτερικό. Είναι φανερό λοιπόν ότι η ελληνική οικονομία χαρακτηρίζεται από πολλές διαρθρωτικές αδυναμίες, αλλά σήμερα της δίδονται οι καλύτερες δυνατότητες να προχωρήσει στη θεμελίωση της κοινωνικής και οικονομικής αναπτυξιακής διαδικασίας. Δεν θα πρέπει να είναι κανείς απαισιόδοξος, γιατί μπορεί να υπάρχουν πολλά προβλήματα στην ελληνική οικονομία, πλην όμως το παρελθόν έχει δείξει, ότι η Ελλάδα μπορεί να ξεπεράσει σημαντικά εμπόδια και να σημειώσει σημαντικές ρυθμούς ανάπτυξης.

Η συμμετοχή μας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες, παράλληλα με τις υποχρεώσεις που έχουμε, μας παρέχει ηθική και οικονομική υποστήριξη για τον εκσυγχρονισμό των δομών και της λειτουργίας της οικονομίας. Τέλος, το επιχειρηματικό δαιμόνιο του Έλληνα, σε συνδυασμό με το συγκριτικό πλεο-

νέκτημα της ελληνικής οικονομίας σε ορισμένους τομείς σε σχέση με τις χώρες της ΕΟΚ (π.χ. τουρισμός, ναυτιλία, γεωργικά προϊόντα, ορυκτός πλούτος) και την πολιτιστική μας κληρονομιά, αποτελούν τους παράγοντες που εχθρώντα τη δυνατότητα εκσυγχρονισμού της ελληνικής οικονομίας αρκεί όμως η οικονομική πολιτική που ασκείται να μην οδηγεί στον αφανισμό της ιδιωτικής πρωτοβουλίας.

Το παλιό όνειρο για ορθολογική εκβιομηχάνιση της χώρας μας, δε φαίνεται να έχει εγκαταλειφθεί, μετά την απόφαση εισόδου στην ΕΟΚ. Αντίθετα από την αισιόδοξη πτέρυγα, που όμως βλέπει τους οπαδούς της να μειώνονται προοδευτικά, ο στόχος αυτός μεταφέρεται στους κόλπους της Ε.Ο.Κ., όπου και αγωνιωδώς αναζητεί στηρίγματα.

Στο άρθρο αυτό θα διαφωτίσουμε, καταρχήν, ορισμένες διαρθρωτικές διαφορές που χωρίζουν την ελληνική οικονομία, από τις αντίστοιχες των 9 κρατών-μελών της Ε.Ο.Κ. Η ορθή αξιολόγηση αυτών των διαφορών δίνει και το μέτρο των δυσκολιών, που θα αντιμετωπίσει η Ελλάδα ως 10ο μέλος της Κοινότητας, στην προσπάθειά της για εκβιομηχάνιση. Στη συνέχεια, εντούτοις, θα προσπαθήσουμε να αποδείξουμε ότι, έστω, κι αν η χώρα μας κατόρθωνε να ξεπεράσει αυτές τις δυσκολίες, η προσπάθειά της για εκβιομηχάνιση θα κινδύνευε να μην έχει πια ουσιαστικό περιεχόμενο. Κι αυτό, γιατί όλες οι ενδείξεις τελίνουν στο συμπέρασμα, ότι οι

αναπτυγμένες καπιταλιστικές οικονομίες εγκαταλείπουν την περίοδο της βιομηχανικής ανάπτυξεως για να περάσουν στο στάδιο της μεταβιομηχανικής επαναστάσεως.

Οι βασικές διαφορές Ελλάδας και 9 χωρών-μελών της Ε.Ο.Κ.

Οι διαφορές αυτές δεν μπορούν να ερμηνευθούν απλά και μόνο με βάση τη διαπίστωση ότι η Ελλάδα διανύει στάδιο οικονομικής ανάπτυξεως λιγότερο προηγμένο από αυτό, που κατά μέσο όρο διέρχονται τώρα οι 9 χώρες της ΕΟΚ. Γιατί, αν έτσι συνέβαινε, τότε θα έπρεπε οι διαχρονικές τάσεις της ελληνικής οικονομίας να ήταν παράλληλες με αυτές της ΕΟΚ. Όμως, η πολύ βασική ανωμαλία της ελληνικής οικονομίας φαίνεται, ολοένα σαφέστερα, ότι απορρέει από το γεγονός της διευρύνσεως του τριτογενή της τομέα με σύγχρονη υποτονικότητα του δευτερογενή και ειδικότερα του βιομηχανικού της κλάδου.

Ήδη, οι χώρες της ΕΟΚ, όπως και οι ΗΠΑ, εναποθέτουν τις ελπίδες τους να ξεπεράσουν την οικονομική κρίση, με επιταχυνόμενο ρυθμό μεταφοράς συντελεστών παραγωγής, από τη βιομηχανία στον τριτογενή. Ο τριτογενής, σ' αυτή τη φάση της αναπτυγμένης καπιταλιστικής παραγωγής, υπόσχεται οικονομική ανανέωση με πολυάριθμους συνδυασμούς, που κυρίως βασίζονται στην προηγμένη τεχνολογία.

Ετσι, η Δύση παραδέχεται ότι η επιθυμητή ένταση της οικονομικής δραστηριότητας, με παράλληλη καταπολέμηση της ποσοστιαίας συμμετοχής της βιομηχανίας στο Α.Ε.Π., όπως και της βιομηχανικής απασχόλησης στη συνολική απασχόληση και αναζητεί μεθόδους που θα υλοποιήσουν, με το χαμηλότερο πολιτικό και κοινωνικό κόστος, το πέρασμα στο νέο αυτό σχήμα παραγωγής. Οι μη παραγωγικές βιομηχανίες, όπως το ατσάλι, τα αυτοκίνητα, τα έτοιμα ενδύματα κλπ., που ήδη συναντούν δυσκολίες στη διεθνή αγορά, λόγω του έντονου ανταγωνισμού που υφίστανται από την Ιαπωνία και από ορισμένες χώρες του τρίτου κόσμου, φαίνεται ότι θα παραχωρηθούν με προοδευτικά αυξανόμενο ποσοστό στις τελευταίες, πράγμα που θα αποτελέσει και την έμπρακτη αναγνώριση ότι στη φάση αυτή διεθέτουν ισχυρότερα συγκριτικά πλεονεκτήματα στους τομείς αυτούς από ό,τι η πιο αναπτυγμένη Δύση. Οι βασικοί λόγοι αυτών των διεθνών μεταβολών θα πρέπει, βέβαια, να αναζητηθούν και στη μείωση της βιομηχανικής παραγωγικότητας στη Δύση, που οφείλεται σε ταχεία αύξηση του κόστους βιομηχανικής εργασίας και παράλληλη περικοπή των ωρών εργασίας π.χ. στην Ιαπωνία, η μέση ετήσια διάρκεια εργασίας στη βιομηχανία είναι 2.100 ώρες, έναντι 1.800 ωρών, αντίστοιχα, στη Δυτική Γερμανία. Εξάλλου, οι προβλέψεις όλων, σχεδόν, των αναπτυγμένων βιο-

μηχανικών οικονομιών της Δύσεως συμπίπτουν στην αναμονή ενός εξαιρετικού χαμηλού ρυθμού οικονομικής προόδου για τα επόμενα χρόνια, που πλησιάζει το μηδέν.

Με τις συνθήκες αυτές είναι ξεκάθαρο ότι κάθε μελλοντική αύξηση των πραγματικών μισθών στις οικονομίες αυτές θα πρέπει, αναγκαστικά, να συνδυασθεί με περαιτέρω μείωση του όγκου της απασχολήσεως.

Η εκβιομηχάνιση, στις αναπτυγμένες χώρες της Δύσεως είχε ως αποτέλεσμα να διογκώνει την απασχόληση στο δευτερογενή τομέα. Η φάση αυτή δεν υπάρχει στην περίπτωση της Ελλάδας, στην οποία η απασχόληση στον πρωτογενή και τριτογενή τομέα παραγωγής εξακολουθεί να είναι ανώτερη από την αντίστοιχη στο δευτερογενή. Οι συνέπειες της ανώμαλης αυτής εξελίξεως, ειδικά στον τομέα της απασχολήσεως, είναι πολυάριθμες και δεν έχουν αρκετά συγκεντρώσει, ως τώρα, την απαιτούμενη προσοχή. Πρόκειται για:

α) Το εξαιρετικά χαμηλό ποσοστό των μισθωτών στη βιομηχανία, όπως και τη διαχρονική του μεταβολή με βραδύτατο ρυθμό. Το 1970, η χώρα μας απασχολεί στη βιομηχανία το 10,6% του ενεργού πληθυσμού της και το 1975 το 13,5%. Τα αντίστοιχα ποσοστά στη Γερμανία είναι 35,5% και 31,1%, στη Γαλλία 23,9% και 25,2%, στο Βέλγιο 30,2% και 25,3%, στην Ιταλία 26,8% και 26,0%. Αλλά, και οι αναπτυσσόμενες ευρωπαϊκές οικονομίες, με τις

οποίες μπορεί να συγκριθεί η χώρα μας, δηλαδή η Ισπανία και Πορτογαλία απασχολούν ως μισθωτούς αντίστοιχα, το 1970, το 22,9% και 19,5% του συνολικού ενεργού πληθυσμού τους στη βιομηχανία.

β) Το εξαιρετικά χαμηλό ποσοστό των μισθωτών μέσα στον ενεργό πληθυσμό. Αυτό, είναι στην Ελλάδα 42%, έναντι 83,3% στις 9 χώρες της ΕΟΚ και 90,8% στις Η.Π.Α. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι οικονομίες που διαθέτουν ποσοστό μισθωτών κατώτερο από 60% μέσα στον ενεργό πληθυσμό τους θεωρούνται ως υποανάπτυκτες. Και στο σημείο αυτό η χώρα μας δεν υστερεί μόνο έναντι των 9 κρατών-μελών της ΕΟΚ στις οποίες ο μέσος όρος των μισθωτών αντιπροσωπεύει το 92% του ενεργού πληθυσμού, αλλά και έναντι των αναπτυσσομένων ευρωπαϊκών χωρών (Ισπανία-Πορτογαλία), όπου το ποσοστό των μισθωτών είναι 72%.

Οι συνέπειες των παραπάνω διαφορών, μεταξύ της Ελλάδας, των 9 κρατών-μελών της ΕΟΚ και των αναπτυσσομένων δύο μελλοντικών εταίρων της ΕΟΚ είναι πολυάριθμες. Καταρχήν, η συμβολή των δραστηριοτήτων της παραοικονομίας και της φοροδιαφυγής είναι, στη χώρα μας, τόσο σημαντική ώστε οποιαδήποτε προσπάθεια αναλυτικής ερμηνείας των επίσημων στοιχείων του εθνικού εισοδήματος και του τρόπου κατανομής του να αποτελεί ματαιπονία, αλλά και να οδηγεί σε αδιέξοδο την εφαρμογή των διεθνώς αναγνωρισμένων μεθόδων μετρήσεως. Αυτό είναι αναπότρεπτο αφού οι επίσημοι υπολογισμοί

του εθνικού εισοδήματος το υποεκτιμούν κατά το ποσοστό της φοροδιαφυγής και των εισοδημάτων που δημιουργεί η παραοικονομία. Τα πρόσθετα και μη υπολογιζόμενα αυτά εισοδήματα δεν κατευθύνονται, εξάλλου, προς τη βιομηχανία, όπως αποδεικνύει το εξαιρετικά χαμηλό ποσοστό επενδύσεων σ'αυτή, μέσα στο Α.Ε.Π. για την περίοδο 1960-1978: 2,60% έναντι 10% στις 9 χώρες της Ε.Ο.Κ., διαφορά που μεγάλωσε το χάσμα ανάμεσα στην Ελλάδα και στις χώρες αυτές, αναφορικά με το επίπεδο της βιομηχανικής ανάπτυξης.

Εντούτοις η πολιτική λιτότητας που εφαρμόστηκε στην Ελλάδα και κατέληξε στην τόσο δραστη-κή συρρίκνωση των πραγματικών εισοδημάτων των μισθωτών, ώστε να είναι αναπόφευκτη η κοινωνική ένταση, δεν μπόρεσε να συγκρατήσει τον πληθωρισμό, αν και οδήγησε στη μείωση του ρυθμού αύξη-σεως του Α.Ε.Π. Ο τελευταίος ήταν μόνο 1,6% 1980 1979, έναντι 3,5% 1979/1978 και 5,9% 1978/1977. Με τις πρόσφατες παροχές, που δόθηκαν στους μι-σθωτούς επιχειρήθηκε, ανάμεσα σε άλλους στόχους, και η σε κάποιο βαθμό αναζωογόνηση της εσωτερι-κής ζήτησεως, η κάμψη της οποίας κινδυνεύει να εντείνει τα φαινόμενα της στασιμότητας, για το 1981, εφόσον δεν είναι δικαιολογημένο να ελπίζου-με μια τόσο καλή γεωργική συγκομιδή όπως το 1980.

Ηδη, όμως, οι δυσμενείς επιπτώσεις από την απόφαση εισόδου μας στην ΕΟΚ και τις ανειλημμέ-νες, έναντί της, υποχρεώσεις μας, φαίνεται να δυ-

σχεραίνουν την κατάσταση. Γιατί οι 9 χώρες-μέλη της ΕΟΚ πιέζουν την Ελλάδα να συνεχίσει την εφαρμογή δραστικής αντιπληθωριστικής πολιτικής και να διακόψει τις παροχές προς τους μισθωτούς, ενώ συγχρόνως οι τιμές, ιδιαίτερα των γεωργικών μας προϊόντων ανέρχονται με συχνά ιλιγγιώδη ρυθμό για να εξισωθούν με τις αντίστοιχες της Κοινότητας.

Είναι, βέβαια, περιττό να υπενθυμίσουμε ότι το μέσο ακαθάριστο κατά κεφαλή εγχώριο προϊόν των 9 χωρών-μελών της ΕΟΚ ανέρχεται το 1977 σε 6.100 δολ. έναντι μόνο 2.828 δολ. της Ελλάδας (σε τρέχουσες τιμές) δηλαδή είναι 2,15 φορές ανώτερο και ότι η τάση αυτή εξισώσεως του γενικού επιπέδου των τιμών σημαίνει επιδείνωση του βιοτικού επιπέδου των Ελλήνων, που δεν μας επιτρέπει προς το παρόν να περιορίσουμε με κατάλληλη εισοδηματική πολιτική. Ακόμη η επιδείνωση του βιοτικού επιπέδου των μισθωτών, στην Ελλάδα, σε σχέση με το αντίστοιχο των εργαζομένων στις 9 χώρες της ΕΟΚ, ενισχύεται και από το γεγονός ότι, κατά το 1979, η Ελλάδα ήταν η μόνη χώρα από τις 10 της Κοινότητας, στην οποία οι πραγματικοί μισθοί, όχι μόνο δεν αυξήθηκαν, αλλά και μειώθηκαν.

Σε πείσμα των μεγάλων διαρθρωτικών διαφορών που χωρίζουν τη χώρα μας από τις 9 χώρες-μέλη της ΕΟΚ, η Ελλάδα δεν φαίνεται, θεωρητικά τουλάχιστον, να έχει παραιτηθεί από την προσπάθεια μελλοντικής εκβιομηχανίσεώς της, την οποία υπο-

τίθεται ότι είναι αποφασισμένη να συνεχίσει ως 10ο μέλος της Ε.Ο.Κ.

3.2 ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Τα πρόσφατα μέτρα βέβαια, πλήτταν τη ζήτηση, αλλά δεν ενισχύουν την προσφορά, με συνέπεια να οδηγούν σε ύφεση, με μείωση των εισοδημάτων, άρα και των φορολογικών εσόδων. Γι'αυτό πρέπει να δοθεί έμφαση στα οικονομικά μεγέθη της προσφοράς παράλληλα με τη συγκράτηση των στοιχείων που ενισχύουν τον πληθωρισμό. Στη χώρα μας δίδεται έμφαση στην πλευρά της ζήτησης και ξεχνιέται εκείνη της προσφοράς η οποία εξασφαλίζει οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, με αποτέλεσμα τα σταθεροποιητικά προγράμματα που έχουν εφαρμοστεί να έχουν συνήθως μόνο προσωρινά ευνοϊκά αποτελέσματα.

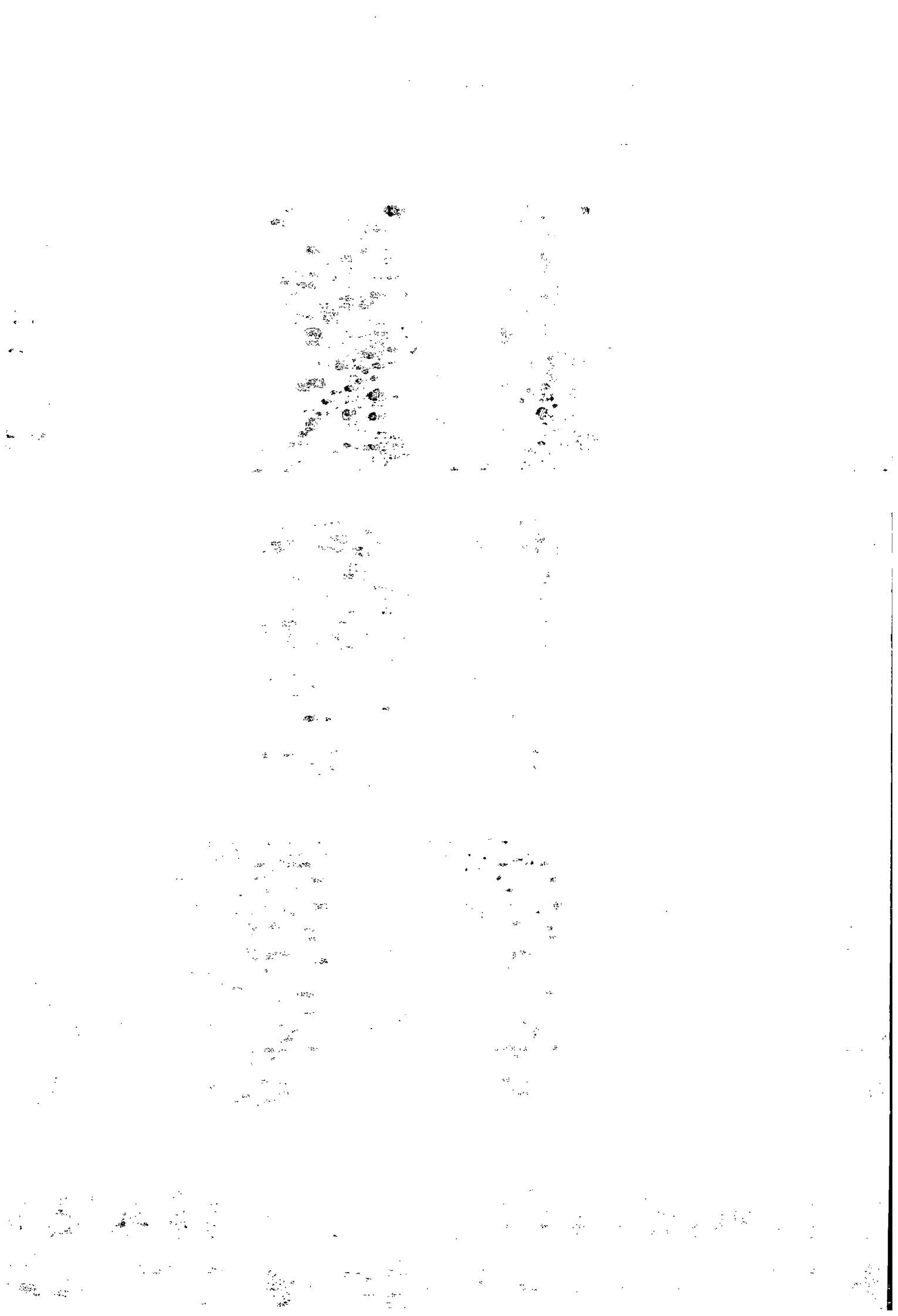
ΠΙΝΑΚΕΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν κατά τομείς οικονομικής δρα/τητας

Ετος	τρέχουσες τιμές			
	Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν	Πρωτογενής τομέας (γεωργ(α))	Δευτε/νής τομέας	Τριτογενής τομέας (υπηρεσίες)
1951	36.038	10.395	7.040	18.603
1952	37.563	10.300	7.287	19.976
1953	49.121	15.609	9.695	23.817
1954	56.594	16.421	11.683	28.490
1955	64.594	18.574	10.037	32.310
1956	75.240	21.252	16.683	37.305
1957	80.459	22.981	17.783	39.695
1958	83.703	21.610	19.778	42.315
1959	87.114	21.467	21.280	44.367
1960	93.225	21.290	23.993	47.942
1961	104.921	26.803	25.939	52.179
1962	110.907	26.265	28.051	56.591
1963	123.467	30.663	30.829	61.975
1964	138.671	33.374	36.829	69.242
1965	157.956	38.637	36.055	77.778
1966	174.810	41.342	41.541	86.781
1967	188.416	42.492	50.622	95.302
1968	202.632	39.568	59.341	103.723
1969	228.995	43.115	70.172	115.708
1970	258.000	47.058	80.976	129.966

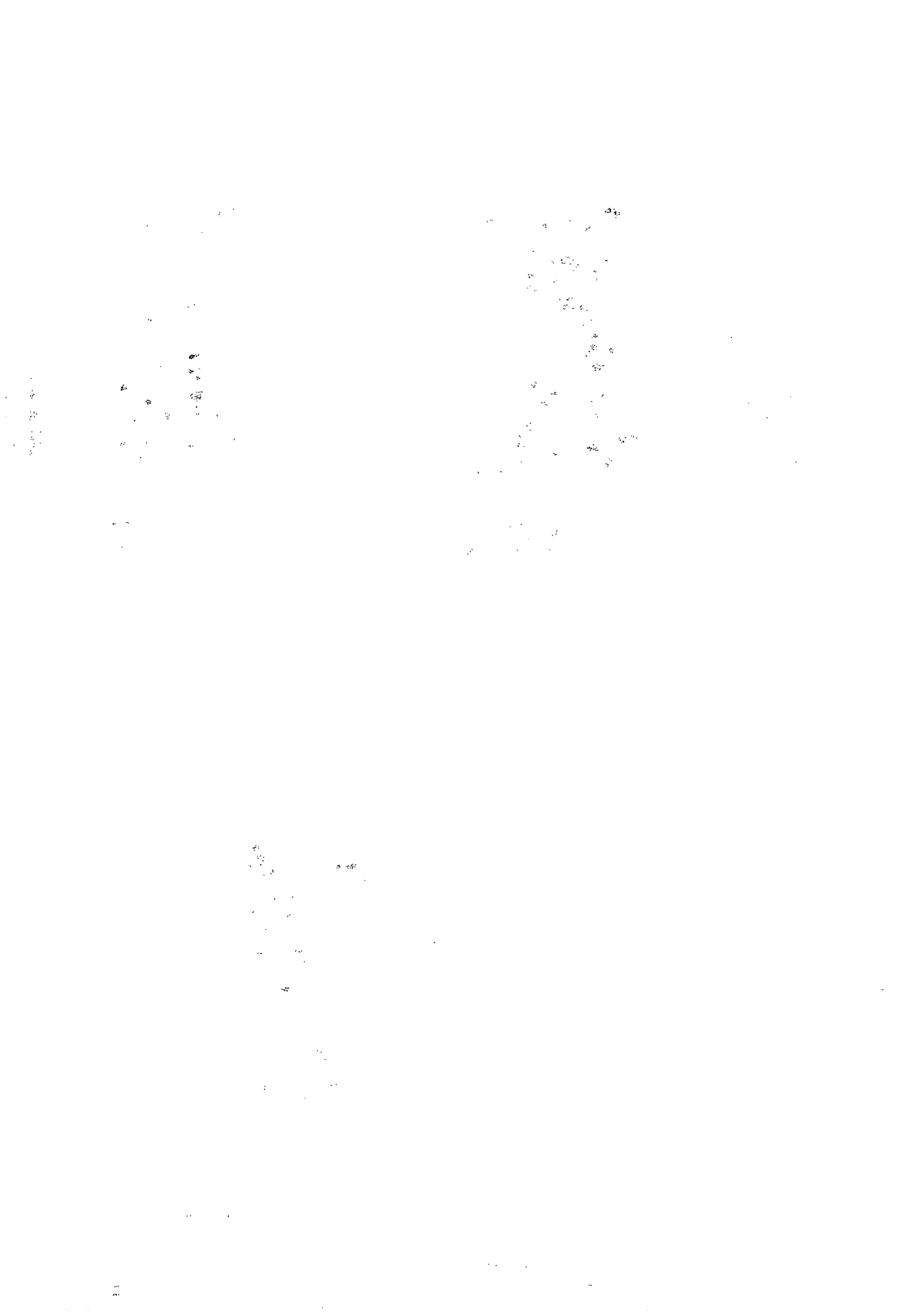
1971	287.422	52.334	91.698	143.390
1972	329.977	61.467	106.701	161.809
1973	428.216	87.311	142.047	198.858
1974	507.328	100.365	155.187	251.776
1975	593.181	110.971	178.861	303.349
1976	728.735	136.204	222.771	369.760
1977	844.628	141.543	263.752	439.333
1978	1.016.709	177.074	312.906	526.729
1979	1.205.187	198.166	401.273	645.748
1980	1.523.724	270.058	474.286	779.380
1981	1.859.971	329.286	570.439	960.247
1982	2.310.688	424.415	672.737	1.213.536
1983	2.731.903	462.769	811.464	1.457.670
1984	3.361.607	591.395	981.858	1.788.354
1985	4.132.078	707.532	1.210.595	2.213.951
1986	4.928.000	831.350	1.449.800	2.646.850

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν κατά τομείς οικονομικής δρα/τας
σταθερές τιμές (197

Ετος	Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν	Πρωτογενής τομέας (γεωργ(α)	Δευτε/νής τομέας	Τριτογενής τομέας (υπηρεσίες)
1951	80.511	23.475	14.782	42.254
1952	80.746	22.159	15.121	43.466
1953	91.291	27.898	17.819	45.574
1954	94.123	27.179	19.214	47.820
1955	100.533	29.078	21.101	50.354
1956	109.277	29.851	23.860	55.566
1957	115.858	33.738	25.011	57.109
1958	120.481	31.413	27.953	61.115
1959	125.308	32.974	29.515	62.846
1960	129.201	29.863	33.406	65.932
1961	143.772	37.836	35.858	70.078
1962	144.612	32.888	37.504	74.220
1963	159.171	39.594	40.378	79.199
1964	171.177	39.446	46.147	85.584
1965	187.009	43.377	51.047	92.585
1966	197.011	43.687	53.871	99.453
1967	206.179	44.311	56.837	105.031
1968	217.895	40.484	65.439	111.972
1969	238.201	43.085	74.939	120.177
1970	258.000	47.058	80.976	129.966

1971	278.551	48.662	90.802	139.087
1972	303.973	51.543	101.955	150.475
1973	329.269	51.204	114.367	163.698
1974	323.307	53.672	101.708	167.927
1975	339.833	57.733	107.572	175.528
1976	360.399	55.971	117.600	186.828
1977	371.022	51.830	123.224	195.968
1978	394.803	57.214	130.971	206.618
1979	409.075	53.616	138.842	216.617
1980	417.510	60.499	135.486	221.515
1981	418.271	59.516	133.441	225.314
1982	420.641	60.940	130.388	229.313
1983	422.351	55.518	130.615	236.218
1984	434.726	59.394	132.244	243.088
1985	448.710	60.133	137.318	251.259
1986	455.000	62.250	137.650	255.100

ВІВЛІОГРАФІА

ΑΓΑΠΗΤΟΣ Γ. (1995). Εξελίξεις και διαρθρωτικά προβλήματα της ελληνικής οικονομίας (1950-1993)
ντας τη λύση

ΧΑΛΚΙΟΠΟΥΛΟΥ Γ. και
ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Ο. Πολιτική οικονομία

ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΙΔΡΥΜΑ

ΕΡΕΥΝΩΝ (1967) Μακροχρόνιοι προοπτικά της
ελληνικής οικονομίας

ΚΑΤΣΑΝΕΒΑΣ Θ. (1988) Ειδικά θέματα της ελληνικής
οικονομίας

ΜΑΡΙΑ ΝΕΓΡΕΠΟΝΤΗ -
ΛΕΒΙΒΑΝΗ (1990) Ελληνική οικονομία, κοινωνία,
παιδεία και πολιτική